

TEMAT ROZMOWY:

Porozmawiajmy o śmierci

AUTOR/KA:

Anja Franczak

Przed wyborem tematu spotkania przy wspólnym stole koniecznie przeczytaj podręcznik „[Rozmowy przy wspólnym stole](#)” dostępny na portalu [biblioteki.org](#). Pozwoli on zaplanować przebieg spotkania i dopasować techniki moderacyjne do potrzeb osób w nim uczestniczących oraz do tematu, wokół którego te osoby się spotkają. Znajdziesz tam wskazówki, o co zadbać przed spotkaniem i w jego trakcie. Możesz też skorzystać z uniwersalnego wzoru scenariusza oraz opisów przydatnych technik facylitacyjnych.

Ważne: Rozmowa przy wspólnym stole nie jest wykładem, warsztatem, debatą ani spotkaniem towarzyskim. Zawiera elementy wszystkich tych form, ale jej głównym celem jest wysłuchanie różnych punktów widzenia. Tylko tyle i aż tyle. Aby osoby uczestniczące mogły się wypowiadać szczerze i mieć poczucie komfortu, to zasady, o których przeczytacie w podręczniku, muszą być przestrzegane. Im bardziej różnorodne postawy, opinie i wartości spotkają przy wspólnym stole, tym lepiej.

1. Dlaczego uważam, że ten temat jest ważny?

Przekonanie o wadze tematu jest ważne. Spisanie powodów, dla których chcesz zebrać ludzi wokół danego tematu, pozwoli Ci na skuteczną komunikację – zarówno na etapie zapraszania na spotkanie, jak i podczas jego moderowania.

Autor/ka opracowania tematu	Osoba organizująca i moderująca spotkanie
Nie da się uniknąć tematu śmierci. Prędzej czy później każda osoba zostanie z nim skonfrontowana.	
Śmierć łączy nas wszystkich. A jednak większość ludzi nie ma z kim porozmawiać na ten temat.	
Przez pandemię Covid19 temat śmierci jest bardziej obecny w mediach i więcej osób ma potrzebę rozmowy.	

2. Co osoby uczestniczące wyniosą z tego spotkania?

Jeśli nazwiesz korzyści, jakie osoby uczestniczące mogą wynieść ze spotkania, łatwiej Ci będzie zaprosić mieszkanki i mieszkańców Twojej miejscowości do wspólnej rozmowy.

Autor/ka opracowania tematu	Osoba organizująca i moderująca spotkanie
Spotkanie może zaoferować atmosferę akceptacji i otwartości.	
Osoby uczestniczące mogą poczuć ulgę, że inni mają podobne pytania, doświadczenia i problemy.	
Rozmowy o śmierci mogą przyczynić się do przewartościowania spraw życiowych i pomóc wykorzystać życie w pełni.	

3. Sformułowania oraz ważne pytania związane tematem – przydatne przy opracowaniu zaproszenia oraz podczas prowadzenia spotkania

Warto unikać języka bardzo formalnego, eksperckiego czy pełnego ogólników. Słowa i frazy, które wiążą się z danym tematem, warto wykorzystać, formułując zaproszenie oraz planując wstęp spotkania.

Autor/ka opracowania tematu	Osoba organizująca i moderująca spotkanie
Co znaczy dla Ciebie „życie w pełni”?	
Jak chcesz być wspomniana / wspomniany?	
Nasz czas życia jest ograniczony. Co jest dla Ciebie najważniejsze w życiu?	

4. Kogo zaprosić na spotkanie, o kim nie zapomnieć?

Niezależnie od tego, czy zapraszamy imiennie czy też kierujemy do społeczności zaproszenie otwarte, ważna jest różnorodność rozmówców oraz ich gotowość do słuchania się nawzajem. Pamiętaj o tym, że różne punkty widzenia i różnorodność doświadczeń czynią rozmowę ciekawą i rozwijającą. Dlatego wypisz, kto powinien w takim spotkaniu uczestniczyć: mogą to być konkretne osoby lub przedstawicielki i przedstawiciele różnych grup (wiekowych, zainteresowań, zawodowych, związanych z miejscem zamieszkania lub innych).

Autor/ka opracowania tematu	Osoba organizująca i moderująca spotkanie
Młode osoby, które często dużo myślą o tematach filozoficznych i egzystencjalnych.	
Starsze osoby, które myślą o własnej śmierci, ale często nie mogą rozmawiać o tym ze swoimi bliskimi.	

Osoby pracujące w szpitalach, hospicjach, domach opieki i zakładach pogrzebowych.	
---	--

5. Jak zadbać o komfort uczestników tego spotkania?

Warto przewidzieć ryzyka: co może zahamować/zniechęcić rozmówców? Warto też zaplanować środki zaradcze: jeżeli zdarzy się to i to, wtedy należy to i to.

Autor/ka opracowania tematu	Osoba organizująca i moderująca spotkanie
W ogłoszeniu trzeba podkreślić, że to NIE jest grupa wsparcia i że spotkanie NIE jest zalecane dla osób w kryzysie lub w świeżej żałobie. Proponowany zapis: <i>To spotkanie będzie otwartą rozmową o śmierci. Autentyczny dialog ma wspierającą moc i może być źródłem siły. Jednak pragniemy podkreślić, że ta rozmowa nie pełni funkcji terapii lub grupy wsparcia. Udział w spotkaniu nie jest zalecany dla osób w stanie kryzysu lub w świeżej żałobie.</i>	
Warto unikać stereotypowych obrazów (czarnobiałych, grobów, łez). Lepiej pokazać śmierć jako część życia (dziecko i stara osoba, obrazy natury).	
Wszystkie osoby uczestniczące muszą zobowiązać się do tolerancji i akceptacji różnych perspektyw, opinii i punktów widzenia.	

6. Pomoce do wykorzystania

W ramach wstępu lub podsumowania spotkania warto pokazać fragment filmu, odnieść się do publikacji lub przeprowadzić ćwiczenie odwołujące się do doświadczenia osób uczestniczących. Można skorzystać z następujących materiałów:

Nazwa materiału + jego rodzaj (film, publikacja itp.)	Czego dotyczy / do czego może się przydać? (przy dłuższych materiałach prosimy o wskazanie konkretnego fragmentu, np. minuty filmu lub strony publikacji)
Death Cafe: www.deathcafe.com	Ogólnoświatowa inicjatywa dotycząca prowadzenia rozmów o śmierci w sferze publicznej.
Michael Hebb: Porozmawiajmy o śmierci przy kolacji.	Książka przedstawiająca scenariusz organizacji i przeprowadzenia spotkania przy kolacji, podczas którego mała grupa osób rozmawia o śmierci.

<p>Rozmawiania o śmierci cię nie zabije Fundacja Ludzie i Medycyna: http://www.ludzieimedycyna.pl/rozmawianie-o-smierci-cie-nie-zabije/</p>	<p>Karty do rozmowy, które pomogą przełamać pierwsze lody i zadawać pytania o umieranie, śmierć i świadome życie.</p>
<p>Małgorzata Węglarz: Wszystko, co powinieneś wiedzieć, zanim umrzesz. Tajemnice branży pogrzebowej</p>	<p>Reportaż o ludziach wykonujących zawody związane ze śmiercią (osoby pracujące w branży funeralnej, lekarki i lekarze, doula umierania, towarzysząca w żałobie).</p>
<p>Megan Devine: Cierpisz? Masz do tego prawo. Doświadczenie żałoby w kulturze, która jej nie rozumie</p>	<p>Książka o życiu po stracie, która obala różne mity o żałobie.</p>
<p>Roland Schulz: Jak umieramy</p>	<p>Książka opisująca proces żałoby z perspektywy medycznej, emocjonalnej i społecznej.</p>
<p>Aleksandra Kurowska-Susdorf: Oswoić śmierć. Edukacyjny potencjał kaszubskich rytuałów pogrzebowych</p>	<p>Książka z pogranicza antropologii i pedagogiki społecznej, która przedstawia tradycyjne i współczesne podejście do pochówku.</p>